

12

Sobota – praktická škola Boží lásky

Texty na tento týden

Gn 1 a 2; Ex 16,14–30; Iz 58,1–14; Mt 12,1–13; L 13,10–17

Základní verš

„A řekl jim: ‚Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.‘“ (Mk 2,27.28)

Jako adventisté sedmého dne jsme mezi lidmi pravděpodobně nejvíce známi právě tím, že sedmému dnu týdne – sobotě – přikládáme zvláštní význam. Nejsme prvními ani jedinými křesťany, kteří sobotu chápou podobně. Církev adventistů sedmého dne je však největší křesťanskou církví, která zachovává jako sedmý den sobotu.

Sobota však není především doktrínou, věroučným bodem, ale zkušeností, zážitkem. Proto, aby člověk odhalil skutečný potenciál soboty, potřebuje ji prožívat. V tom nádherně vidíme vzájemnou propojenost mezi věroukou a praxí. Plnější pochopení toho, co sobota znamená, obohatí náš zážitek z jejího zachovávání. Analogicky platí, že správně zachovávání soboty nám pomáhá plněji pochopit její smysl.

Tím, že nás Bůh vyzývá, abychom na 24 hodin odložili svou práci (i když není hotová), chce nás učít, že nejdůležitější v životě není to, co děláme my, ale to, že on se s námi setkává a přichází k nám se svým požehnáním. Zachováváním soboty tedy vyznávám, že mě nespasí to, co dělám já, ale to, co dělá Bůh. Spasení není výsledkem mých skutků, mého snažení, ale přijetí toho, co Bůh vykonal.

Sobota je tak velmi praktickou a konkrétní Boží školou, ve které můžeme více poznávat a chápat našeho Stvořitele a Spasitele, stejně jaké lépe porozumět sami sobě a druhým lidem.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ČAS UŽASNOUT

¹Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. ²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. ³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2,1–3)

Osobní studium

Přemýšleli jste někdy o tom, proč se Bůh rozhodl dát nám v prvních dvou kapitolách Bible dvě zprávy o stvoření? V **Gn 1. kapitole** nacházíme popis stvořitelského týdne a zázkurů na Zemi, která dostala nejprve podobu a pak se naplnila životem. Stvořitelský týden vyvrcholil stvořením muže a ženy šestý den. I **Gn 2. kapitola** podává zprávu o stvoření, ale z jiného pohledu. Soustřeďuje se na šestý den. Středem pozornosti je nyní Adam. Vše je tam připraveno pro něj a pro jeho ženu: zahrada, řeky i zvířata.

Stvoření je příliš hluboké na to, aby stačil jeden záznam. Nejprve se dozvíme o mocném Stvořiteli – Umělci, který má cit pro dokonalou krásu. Pak se setkáme s Bohem vztahů, který chce, aby se lidé navzájem milovali a aby milovali i ostatní stvoření.

Přečti si text prvních dvou kapitol Genesis. Přemýšlej o tom, jak souvisí první sobota (**Gn 2,1–3**) s prvním záznamem o stvoření a jak s druhým záznamem o stvoření. Co jsi

zjistil? Co znamená, že Bůh sobotu požehnal a posvětil?

Představ si sebe jako Adama nebo Evu první sobotní den. Je to tvůj první den života, tvůj první den s partnerem a tvůj první den s Bohem. Je to den poznávání. Začneš poznávat Boha, který stvořil všechnu tu nádheru. Žasneš, když uvidíš slona a za chvíli žábu. Každý okamžik je jedinečný. Usměješ se, když uvidíš, jak skotačí žirafy nebo buvoli. Zmlkneš v němém úžasu nad tolika barvami a tvary, uchvácen symfonií zvuků. Vychutnáš si množství chutí a vůní. Budeš si užívat objevování vzájemných souvislostí. A začneš si uvědomovat, že ke vztahu patří odpovědnost, péče a láska. Prožíváš to se svým Stvořitelem a začneš to uplatňovat vůči ostatnímu stvoření.

První sobotní den nemohl být pro Adama a Evu pasivním zážitkem. Bůh pro ně vytvořil tuto příležitost, aby se zaměřili na svého Stvořitele a jeho stvoření. Byl to čas užasnout.

Aplikace

Jaké různé příležitosti se naskytly Adamovi a Evě během první soboty? Které z nich, i když třeba v jiné formě, můžeš prožít i dnes? Jak mohou obohatit tvé prožívání soboty?

ČAS NOVÝCH ZKUŠENOSTÍ

¹⁹Mojžíš jim řekl: „Nikdo ať si nenechává nic do rána!“²⁰Ale oni Mojžíše neposlechli a někteří si něco do rána nechali. To však zčervivělo a páchlo. Mojžíš se na ně rozlítil. ²¹Sbírali to tak ráno co ráno, kolik každý k jídlu potřeboval. Když však začalo hřát slunce, rozpustilo se to. ²²Šestého dne nasbírali toho chleba dvakrát tolik, totiž dva ómery na osobu. Tu přišli všichni předáci pospolitosti a oznámili to Mojžíšovi. ²³Ten jim řekl: „Toto praví Hospodin: Zítřa je slavnost odpočinutí, Hospodinův svatý den odpočinku. Co je třeba napéci, napečte, a co je třeba uvařit, uvařte. A vše, co přebývá, uložte a opatrujte do rána.“²⁴Uložili to tedy do rána, jak Mojžíš přikázal. A nezapáchalo to, ani se do toho nedali červi. ²⁵Mojžíš pak řekl: „Snězte to dnes, protože dnes je Hospodinův den odpočinku. Dnes nenajdete na poli nic.“²⁶Šest dní budete sbírat, ale sedmý den je den odpočinku. Ten den nebude nic padat.“²⁷Když přesto někteří z lidu sedmého dne vyšli, aby sbírali, nic nenašli. ²⁸Hospodin řekl Mojžíšovi: „Jak dlouho se budete zpěčovat a nebudete dbát mých příkazů a řádů?“²⁹Hledte, vždyť Hospodin vám dal den odpočinku. Proto vám dává šestého dne chléb na dva dny. Zůstaňte každý, kde jste, ať nikdo sedmého dne nevychází ze svého místa.“³⁰Lid tedy sedmého dne odpočíval. (Ex 16,19–30)

Osobní studium

Když Hospodin pověřil Mojžíše, aby vyvedl Izraelce z Egypta, bylo zřejmé, že otroci se v Egyptě necítili jako Boží děti. Potřebovali znovu objevit, kdo je Bůh, který vyžaduje jejich úctu a dává jim tak mnoho zaslíbení o úžasné budoucnosti. Sobota byla klíčovou poznávací zkušeností na jejich cestě znovuobjevování Boha. Stala se také jasným znamením pro ostatní národy o zvláštním vztahu mezi Hospodinem a Izraelem. Zkušenost s manou symbolizuje Boží způsob výchovy Izraele.

Co se měli Izraelci naučit z příběhu znamenáném v Ex 16,14–30?

Bůh udělal pro Izraelce zázrak s manou a každý den jim dal přesně tolik, kolik potřebovali. Kdyby jim dával zásobu na několik dní, mohlo by se stát, že zapomenou, kdo se o ně stará. Každý den pro ně Bůh vykonal zázrak, aby pocítili jeho péči. V sobotu

však byla situace jiná, stejně jako den byl jiný. V souvislosti se sobotou Bůh udělal dva zázraky: v pátek jim dal dvojnásobné množství – i na sobotu – a jídlo se přes noc nezkazilo. To, co Izraelcům zůstalo na sobotu, je mělo vést k úžasu nad Bohem, který byl jejich Vysvoboditelem. Znovu si měli uvědomit, co znamená být lidem patřícím Hospodinu.

Izraelité měli jíst manou celých čtyřicet let (Ex 16,35). Bůh přikázal Mojžíšovi, aby odložil jeden ómer manou jako připomínku, že Hospodin se o svůj lid na poušti staral (Ex 16,32,33). Měla to být také připomínka zvláštní zkušenosti se sobotním dnem. I při jiných příležitostech jim dal Bůh najevo, že sobota je výjimečná.

Prostřednictvím soboty Hospodin pomohl Izraelcům znovu objevit svou identitu a svého Boha. Aby lépe pochopili, jaký je, a aby s ním mohli budovat trvalý smluvní vztah, vyzval je Bůh k zachování soboty jako svatého dne.

Aplikace

Představ si, že se mluvíš s teenagerem, který považuje sobotu za „nudnou“. Zachovává ji jen proto, že to přikazuje Bible, a hlavně jeho rodiče. Jaké návrhy mu dáš, abys mu pomohl objevit nový smysl soboty jako pozitivní zkušenosti?

ČAS POZNÁVÁNÍ PRIORITY

11 Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. *12* Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívá trhliny a obnovuje stezky k sídlům. *13* Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným, budeš-li jej slavit tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči, *14* tu nalezneš rozkoš v Hospodinu „a já ti dovolím jezdit po posvátných návrších země a z dědictví tvého otce Jákoba tě budu živit.“ Tak promluvila Hospodinova ústa. (Iz 58,11–14)

Osobní studium

Vzestupy a pády Izraele v jejich vztahu s Hospodinem úzce souvisely s jejich postojem k sobotě. Když sobotu přehlíželi, Bůh to vnímal jako znamení, že neberou vážně ani jeho samotného (Jr 17,19–27). Součástí nového zasvěcení se Hospodinu bývalo většinou i nové rozhodnutí zachovávat sobotu – což svědčilo o tom, že mají správné priority. Text Iz 58 představuje zajímavý kontrast.

Uvažuj o textu Iz 58,1–14. Co Bůh říká svému lidu? Jak by se dala jeho slova aplikovat na nás dnes?

Izraelité zde jsou představeni jako Boží následovníci – v bohoslužbách, v pústu – ale způsob, jak žijí po skončení náboženských úkonů či projevů, ukazuje, že jejich jednání je jen vnější formou, které chybí upřímnost a srdce hořící pro Hospodina a jeho zákon. Izajáš v 58. kapitole představuje i to, co Bůh

od Izraelců očekává.

To ale není všechno. Proč se Bůh na konci této kapitoly zaměřuje na sobotu (Iz 58,13.14)? Prorok vyzývá: „upustíš od svých pochůzek“, „vzdáš se svých cest“, „přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči“. Jinými slovy, sobota není den, kdy člověk rutinně absolvuje bohoslužbu a pak už přemýšlí o svých vlastních věcech a žije životem, který neodpovídá životu úcty vůči Bohu. Sobota má být „rozkošná“ a „přeslavná“. V kontextu celé kapitoly má být sobota potěšením z poznávání Božího charakteru a jeho záměrů. To vše by se pak mělo projevit v tom, jak prožíváme naše vztahy s druhými. Nestačí vědět, jak zachovávat sobotu a snažit se o nějakou formu zbožnosti. To, co jsme se naučili a poznali, musí ovlivňovat náš život. Sobota je čas poznávat a prožívat priority.

Aplikace

Je pro tebe sobota „rozkoší“? Pokud ne, co můžeš udělat, aby se to změnilo? Naučil ses „ctít“ a „slavit“ sobotu? Promluvte si o tom v třídě sobotní školy a snažte se být opravdu praktičtí.

ČAS HLEDÁNÍ VYVÁŽENÉHO POSTOJE

¹⁰V sobotu učil v jedné synagóze. ¹¹Byla tam žena, která byla stížena nemocí už osmnáct let: byla úplně sehnutá a nemohla se vůbec napřímít. ¹²Když ji Ježíš spatřil, zavolal ji a řekl: „Ženo, jsi zproštěna své nemoci“ a vložil na ni ruce; ¹³ona se ihned vzpřímila a velebila Boha. ¹⁴Avšak představený synagógy, pobouřen tím, že Ježíš uzdravuje v sobotu, řekl zástupu: „Je šest dní, kdy se má pracovat; v těch tedy přicházejte, abyste byli uzdravováni, a ne v den sobotní.“ ¹⁵Na to Pán odpověděl: „Pokrytci! Neodvazuje každý z vás v sobotu vola nebo osla od žlabu a nevede ho napájet? ¹⁶A tato žena, dcera Abrahamova, kterou držel satan spoutanou po osmnáct let, neměla být vysvobozena z těchto pout v den sobotní?“ ¹⁷Těmito slovy byli všichni jeho protivníci zahanbeni, ale celý zástup se radoval nad podivuhodnými činy, které Ježíš konal. (L 13,10–17)

Osobní studium

Ježíš respektoval a dodržoval Boží zákon (Mt 5,17,18), ale zpochybnil mnohé interpretace zákona, s nimiž přicházeli náboženští představitelé. Žádná jeho námitka nebyla pro vůdce národa větší hrozbou než rozhodnutí, které učinil v souvislosti se zachováváním soboty. Synagogy neselhaly v tom, že by sobota nebyla příležitostí ke vzdělávání – Tóra se stále poctivě četla a vysvětlovala. Zákoníci a farizeové znali literu zákona. Tím, co Ježíš učil o sobotě své následovníky, však šel mnohem dál.

Uvažuj o textech Mt 12,1–13 a L 13,10–17. Jaké naučení chtěl dát Ježíš svým současníkům? V čem je toto naučení aktuální pro tebe dnes?

Spory vyvolané tím, že Ježíš uzdravoval v sobotu, vedou k důležitým duchovním debatám o povaze hříchu, o důvodu, proč zachovávat sobotu, o vztahu mezi Ježíšem a Otcem a o Ježíšově autoritě.

Ježíšův postoj k sobotě je výstižně shrnut v základním verši na tento týden: „A řekl jim:

„Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.“ (Mk 2,27,28) Ježíš chtěl zdůraznit, že sobota nemá být břemenem. Byla „ustanovená“ (stvořena) pro lidi jako jedinečná příležitost poznávat, jaký je Bůh – Stvořitel. Zároveň nám sobota vytváří prostor pro takovou zkušenost s Bohem, která vychází z pochopení skutečné hodnoty jeho stvoření.

Z toho, co Ježíš dělal, vyvstává množství otázek. Těmi chtěl Ježíš přivést své učedníky, židovské vůdce i zástupy k tomu, aby hlouběji přemýšleli o Písmu a o tom, co pro ně víra a Bůh vlastně znamenají. Každému z nás se může stát, že se zamotá do dodržování pravidel a předpisů, které samy o sobě nemusejí být špatné, ale které se pro nás mohou stát cílem, nikoli prostředkem k dosažení cíle. Co by tedy mělo být našim cílem? Poznání charakteru Boha, jehož uctíváme, a naše postupná přeměna – abychom co nejvíce odráželi to, jaký je. To pak vede k věrné poslušnosti Bohu založené na naší důvěře v zásluhy Kristovy spravedlnosti pro nás.

Aplikace

Jak bys charakterizoval tvé zachovávání soboty? Nestala se ti sobota dnem, kdy se zaměřuješ především na to, abys nedělal to nebo ono? Je pro tebe dnem skutečného odpočinku v Pánu a časem, kdy ho lépe poznáváš?

ČAS PRO SPOLEČENSTVÍ

¹³V sobotu jsme vyšli za bránu k řece, protože jsme se domnívali, že tam bude modlitebna; posadili jsme se a mluvili k ženám, které se tam sešly. ¹⁴Poslouchala nás i jedna žena jménem Lydie, obchodnice s purpurem z města Thyatir, která věřila v jediného Boha. Pán jí otevřel srdce, aby přijala, co Pavel zvěstoval. (Sk 16,13.14)

Osobní studium

Ježíš byl svým učedníkům příkladem v mnoha oblastech. Jedním z nich byla i každotýdenní návštěva synagogy. I po Ježíšově zmrtvýchvstání učedníci pokračovali v tomto zvyku, podobně jako i další Ježíšovi následovníci. Synagoga se stala pro apoštoly místem, kde si mohli klást otázky o zmrtvýchvstání. Sobota poskytovala komunitě hlavní příležitost setkat se a učit. Konečně, Ježíš byl hebrejský Mesiáš, předpovězený ve svitcích, které se každou sobotu četly v synagoze. Jaké lepší místo ke zvěstování Ježíše mohli mít křesťané než synagogu, zvláště když svědčili Židům a dalším, „kteří ctíli jediného Boha“ (Sk 13,16.26)?

Co říkají následující texty o tom, jak Ježíšovi následovníci svědčili na veřejných místech? Při jejich čtení přemýšlej o tom, kde mluvili, ke komu, co říkali a jaké to přineslo výsledky.

Sk 13,14–45

Sk 16,13.14

Sk 17,1–5

Sk 18,4

Svědectví apoštolů bylo osobní a biblické. Pavel připomínal dějiny Izraele počínaje „praotci“ v Egyptě (Sk 13,17), potom pokračoval osídlením Kanaánu, dobou soudců a králů – až po Davida, od kterého přešel k Ježíši.

Pavel a apoštolové ukázali, jak jejich osobní zkušenosti a chápání zapadají do kontextu Písma. Poskytovali informace a diskutovali. Spojení osobního svědectví a Písma prostřednictvím kázání, učení a diskusí bylo velmi účinné. Jak ukazují biblické pasáže, někteří náboženští vůdcové záviděli apoštolům autoritu a z toho vyplývající moc, kterou měli ve vztahu k Židům i pohanům.

Církev adventistů sedmého dne má také inspirující minulost naplněnou povzbuzujícími svědectvími a výkladem Písma prostřednictvím kázání, učení a sdílení. Kombinace sobotní školy s bohoslužbou (kázáním) a jinými sobotními aktivitami (například setkáními mládeže) poskytuje silný formální základ pro poznávání a bohoslužbu v naší církvi. A přestože sobotní škola, kázání a vzájemné společenství jsou důležité (a v mnohém nezastupitelné), prožívání soboty je třeba obohatit různými dalšími aktivitami a příležitostmi k poznávání.

Aplikace

Jak obvykle trávíš sobotní odpoledne po návštěvě bohoslužby? Co můžeš udělat pro to, aby sobota byla pro tebe ještě větším požehnáním?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 29. kapitolu „Sobota“ z knihy Ellen G. Whiteové *Touha věků* (DA 281–289; TV 176–181).

„Žádné jiné ustanovení, které bylo Židům svěřeno, je neodlišovalo od ostatních národů tolik jako svěcení soboty. Bůh si přál, aby zachovávání soboty bylo znamením toho, že jsou jeho lidem, že se odvrátili od modloslužby a jsou spojeni s ním. Pokud však lidé chtějí zachovávat svatou sobotu, musí být sami svatí. Prostřednictvím víry musí mít účast na Kristově spravedlnosti. Když Bůh Izraelcům přikázal: *Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý*, řekl jim také: *Buďte mými muži svatými!*“ (Ex 20,8; Ex 22, 30) Jen tak mohla sobota označovat Izrael jako lid, který slouží pravému Bohu.“ (DA 283; TV 177)

„Sobota je tedy znamením Kristovy posvěcující moci. Je určena každému, koho Kristus posvěcuje. Patří všem, kdo se skrze něho stávají součástí Božího Izraele.“ (DA 288.289; TV 181)

Otázky k rozhovoru

1. Adventisté sedmého dne často uvažují o tom, co v sobotu není vhodné dělat. Vypracujte seznam pozitivních otázek, které by nám pomohly zaměřit se na ideály, o kterých jsme hovořili v této lekci a které zdůrazňují sobotu jako příležitost poznávat Boha. Například: „Co z mých sobotních aktivit mi pomáhá lépe poznávat, jaký je Bůh?“
2. Zamyslete se nad uvedenými citáty Ellen G. Whiteové. Naznačují, že to, co charakterizuje společenství lidí zachovávajících sobotu, není formální dodržování soboty. Jací by měli být ti, kteří jsou „účastníky Kristovy spravedlnosti“ a stali se „svatými“? Co to má společného se sobotou?
3. Jak lze obohatit vaše prožívání soboty? Identifikujte tři cíle, které budou zaměřeny na to, co byste se v příštích dvanácti měsících rádi naučili díky zachovávání soboty.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____